

Veckans växt v. 1 2010

Vitklöver (*Trifolium repens* L.)

Vitklöver var med i veckans växt redan år 2006, men en så spännande och viktig växt tål att berättas mer om. Vitklöver är en så vanlig växt att den lätt glöms bort, men den är viktig i såväl folktro som det moderna jordbruket. Vitklövern namngavs av Carl von Linné till *Trifolium* som betyder trebladig och *repens* som betyder krypande, vilket syftar på växtsättet.

Dagens vanligaste användningsområde är i vallodling, där vitklövern odlas tillsammans med olika slags gräs. Huvudskälet till att vitklöver används i jordbruket är dess symbios med kvävefixerande bakterier som binder kväve från luften. Kvävet gynnar vitklövern så väl som omgivande gräs, vilket minskar behovet av kvävegödsling.

Eftersom ekologisk odling inte tillåter konstgödsel är klöverodling ett naturligt sätt att öka näringsinnehållet i marken, dessutom är det betydligt billigare än konstgödsel. Vidare tillför vitklöver i fodret ett högre proteininnehåll än enbart gräs. Att det dessutom tycks smaka bättre för djuren är en bonus.

Vitklöver är hårdigare än sina släktingar lucern och rödklöver, vilket gör att den kan användas långt upp i Norrland, där andra kväveproducerande växter i jordbruket har svårt att överleva. Eftersom vitklöver växer med en krypande stjälk som grenar sig och slår rot får den en mängd tillväxtpunkter vilket gör den mindre känslig för bete än till exempel rödklöver som har en pålrot. En vitklöverplanta kan med tiden täcka en ganska stor yta. Ofta växer den utåt, i form av en ring. Det beror på att vitklövern med tiden anrikas så mycket kväve att gräset konkurrerar ut klövern i den äldsta delen av plantan.

Traditionellt har vitklövern förutom som foderväxt använts både som färgväxt och som örtmedicin. Klöverbladen har använts för att ge ylle en gul färg, medan blommor använts för att dryga ut mjöl i tider av nöd. Te bryggt på vitklöver har ansetts bota hosta, inflammationer, gikt och reumatism. Den fyrbladiga mutationen av vitklöver har en stark ställning i folktron som lyckobringare. Den som hittar en fyrklöver ska pressa den och förvara den väl, eftersom lyckan försvinner om fyrklövern tappas bort.

Nuförtiden har man dessutom tagit fram vitklöversorter med avvikande blad som prydnadsväxter i trädgården. Det finns klöver med färgade blad, t.ex. sorterna 'Dragon's Blood' och 'Dark Dancer',

liksom klöver som enbart producerar fyrklöverblad. Om lyckan följer även dessa blad återstår att pröva.

Text och foto: Magnus Göransson, NordGen